

विवादिन् (von वद् mit वि) nom. ag. mit Jmd im Streite liegend M. 8, 69, 254. MBh. 3, 12698. KATHAS. 79, 45. ऋ० nicht im Streite liegend mit (अभि) ÇAT. Ba. 3, 9, 3. worüber Niemand streitet MBh. 12, 7132. — भीरुविवादिनः MBh. 3, 13048 fehlerhaft für ०विपादिनः, wie die ed. Bomb. liest.

विवाधान s. u. विराधान.

विवान (von ५. वा mit वा) m. 1) *das Flechten*: आसन्दी० KĀTJ. Ça. 22, 6, 12. — 2) *Flechtwerk* KĀTJ. Ça. 26, 2, 8. LĀTJ. 3, 12, 1.

विवार (von 1. वृ mit वि) m. *die Oeffnung der Stimmritze* (bei der Aussprache eines Lautes), Gegens. संवार P. 1, 1, 9, Schol.

विवारयिषु (vom desid. des caus. von 1. वृ) adj. *zurückzuhalten* —, *aufzuhalten beabsichtigend*, mit acc.: रथानीकम् MBh. 7, 5219. 8838.

विवाश m. Bez. der Vaicja in Plakshadvipa VP. bei Muir, ST. I, 191, N. 11. nach anderen Lesarten विविंश, विविश, विवंश, विवश, विवास.

1. **विवास** (von 2. वस् mit वि) m. *das Hellwerden, Tagen* ÅÇV. Ça. 2, 18, 9. ०काले 4, 13, 1. आरात्रिविवासमाचष्टे bis zum Tagesanbruch P. 3, 1, 26, VĀRTT. 5, Schol.

2. **विवास** (von ५. वस् mit वि) m. *das Verlassen der Heimat, Entfernung aus der Heimat, Verbannung* (intrans.): अस्त्रहेतोर्विवासश्च पार्थस्य MBh. 1, 432. 3, 2776. 12, 13830. विवासस्तवारण्ये R. 2, 23, 23 (20, 26 GORR.). 63, 2 (63, 2 GORR.). R. GORR. 2, 7, 32. 33, 15. 36, 33. VARĀH. BṚH. S. 96, 10. BHĀG. P. 3, 16, 12. *das Getrenntsein von* (instr.): प्रियैर्विवासो बहुशः संवासश्चाप्रियैः सह MBh. 14, 441.

3. **विवास** m. Bez. der Vaicja in Plakshadvipa VP. 198. richtiger विविंश in der neuen Aufl.

1. **विवासन** (vom caus. von 2. वस् mit वि) 1) adj. *erhellend* Nir. 4, 7. — 2) n. *das Erhellen* Nir. 12, 41.

2. **विवासन** (vom caus. von 3. वस् mit वि) n. *das Bekleidetsein mit, das Gehülltsein in* (instr.): अग्निनैः MBh. 12, 500 = 14, 323.

3. **विवासन** (vom caus. von ५. वस् mit वि) n. *das Entfernen aus der Heimat, Verbannen* R. 1, 1, 22 (25 GORR.). 3, 12 (6 GORR.). 2, 22, 15 (19, 12 GORR.). 38, 10 (37, 19 GORR.). 34, 20 (21 GORR.). 38, 26. 72, 48. 75, 4. 5, 7, 14. UTTARAR. ed. Cow. 41, 5 (प्रवासन die ältere Ausg.). VARĀH. BṚH. S. 46, 58.

विवासनवत् adj. zur Erkl. von विवस्वत् Nir. 7, 26.

विवासयितृ (vom caus. von ५. वस् mit वि) nom. ag. *Vertreiber* TBa. Comm. 3, 361, 15.

विवासम् (2. वि + 1. वा०) adj. *unbekleidet, nackt* MBh. 3, 2813. BHĀG. P. 8, 10, 17. 9, 1, 30. 14, 22. 18, 19.

विवास्य adj. zu verbannen M. 9, 241. JĀG. 2, 81. R. 2, 36, 24.

विवाह (von 1. वृ mit वि) 1) m. *Heimführung der Braut, Hochzeit, Heirath* AK. 2, 7, 55. TRIK. 2, 7, 30. H. 517. HALĀJ. 2, 340. AV. 12, 1, 24. 14, 2, 65. प्र वस्यतो विवाहमाप्नोति TS. 7, 2, 8, 7 (वसीयांसं विवाहम् PAÑĀV. Br. 7, 10, 4). KĀTJ. 23, 3. देवविवाहं व्यवहेताम् AIT. Br. 4, 27. ÅÇV. Ça. 11, 2, 6. 12, 3, 1. 15, 6. GṚHJ. 1, 4, 1. *die Arten der Heirath* 6, 1. fgg. KAUC. 75. 79. 84. साम्नोः PAÑĀV. Br. 11, 9, 5. — M. 1, 112. 3, 152. 8, 112. MBh. 3, 13844. R. 1, 3, 10. 2, 37, 13. RAGH. 7, 17. VARĀH. BṚH. S.

1, 10. 2, S. 6. Z. 3. BHĀG. P. 8, 19, 43. अस्य दम्पत्याश्च MBh. 3, 2230. विवाहं कारयामास दम्पत्या नलस्य च 2231. विवाहं निर्वर्तयितुम् R. 1, 69. 12. राजन्यविप्रयोः BHĀG. P. 9, 18, 5. इत्येतेषामविवाहः *diese dürfen nicht unter einander heirathen* PRAVARĀDHJ. in Verz. d. B. H. 83, 6 u. s. w. विवाहः सदृशैः सह M. 10, 53. समैर्विवाहं कुरुते Spr. 8180. कुमार्येण सह विवाहः कृतः VET. in LA. (III) 11, 18. fg. कदाचिद्विवाहः संज्ञातस्तद्देहे PAÑĀT. 26, 19. विवाहेत्का RĀGA-TAR. 1, 68. ०विधि M. 9, 65. VARĀH. BṚH. S. 71, 13. Verz. d. B. H. No. 1046. ०योग Verz. d. Oxf. H. 213, b, 37. ०प्रयोग 276, b, 29. विवाहेतिकर्तव्यता 28. fg. ०दीक्षा RAGH. 3, 33. ०काल VARĀH. BṚH. S. 43, 37. 98, 14. BṚH. 28 (26), 6. ०समय PAÑĀT. 188. 22. विवाहाग्नि ÅÇV. GṚHJ. 1, 8, 5. ०चतुर्थकिर्मन् Verz. d. B. H. No. 1046. ०गृह KATHAS. 34, 254. अष्टौ स्त्रीविवाहाः *acht Arten der Heirath* M. 3, 20. 26. fgg. 9, 167. JĀG. 1, 58. fgg. Verz. d. Oxf. H. 83, a, 26. fg. 268, b. 41. 276, b, 28. गान्धर्वेण विवाहेन बहुो राजर्षिकन्यकाः । श्रूयते परिणीताः ÇAK. 71. इमां गान्धर्वेण विवाहविधिनापयम्प 110, 14. am Ende eines adj. comp. f. आ KATHAS. 16, 70. 24, 32. 33, 214. KULL. zu M. 9, 97. — 2) m. in dem Verso AIT. Br. 7, 13 wird mit einem misslungenen Wortspiele von dem Askoten gesagt: *der Athem ist sein Brod, das Kleid ist sein Haus, sein eigenes Aussehen sein Goldschmuck, pṣavo विवाहाः die Hausthiere seine Fahrgelegenheiten* (Sänften und dgl.) und zugleich *seine Hochzeit, der Freund ist sein Weib* u. s. w. Nach SĀJ. = विशेषेण निर्विवाहाः; es hat wohl ursprünglich विवाहः sg. gestanden. — 3) n. *eine best. grosse Zahl* LALIT. ed. Calc. 168, 15. fg. VJUTP. 181. 184. — 4) m. als Name eines Windes in einem Citat beim Schol. zu ÇĀK. 163 fehlerhaft für विवह. — Vgl. कु०, डुर्विवाह.

विवाहनीया (vom caus. von 1. वृ mit वि) adj. f. *heimzuführen als Frau, mit der man Hochzeit zu machen hat*: अथैव तपावसाने विवाहनीया राजडुहिता DAÇAK. 33, 2.

विवाहपटल m. n. Bez. des Abschnittes in einem astr. Werke, der über die zu Hochzeiten günstigen Zeiten handelt, KERN in der Einl. zu VARĀH. BṚH. S. 25. UTPALA zu VARĀH. BṚH. S. 1, 10. zu BṚH. 28 (26), 6. Verz. d. Oxf. H. 338, a, 16. शौनकीय० 19. Vgl. विवाहे लग्नपटलः Verz. d. Cambr. H. 63, 23. fg. — Vgl. बृहद्विवाहपटल.

विवाहपटल m. *Hochzeitspanke* MĀÑĀU. 172, 21.

विवाहपद्धति f. Titel eines über Hochzeiten handelnden Werkes Verz. d. B. H. No. 1048.

विवाहवृन्दावन n. desgl. Verz. d. B. H. No. 873. Verz. d. Oxf. H. 336, a, No. 790. fg.

विवाहवेष m. *Hochzeitkleid*: कृतविवाहवेषा RAGH. 6, 10.

विवाहहोम m. *Hochzeitopfer*: ०होमोपयुक्ता मन्त्राः Verz. d. Oxf. H. 398, a, No. 144.

विवाहिन् (von 1. वृ mit वि) adj. *heirathend, eine Ehe schliessend*; ऋ० mit dem man sich nicht durch Heirath verbindet M. 9, 238. द्विविवाहिन् mit Zweien durch Heirath verbunden; davon ०विवाहिता f. nom. abstr. Verz. d. Oxf. H. 87, a, 24. fg.

विवाह्या (wie eben) adj. 1) zu heirathen (ein Mädchen): विवाह्याविवाहकन्यानिर्वापण Verz. d. Oxf. H. 83, a, 22. fg. विवाह्या KATHAS. 33, 190. 103, 146. KULL. zu M. 3, 5. अविवाह्या Spr. 1777. — 2) mit dem